

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-Gravenhage

**Directoraat-generaal
Ondernemen en Innovatie**
Directie Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 20
2594 AV Den Haag

Postadres
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Datum 5 december 2011

Betreft Kabinetsreactie voortgangsrapportage door Commissie van Wijzen over
ICES/KIS-3 (BSIK) projecten in 2009

Ons kenmerk
OI/I / 11140772

Bijlage(n)
1

Geachte Voorzitter,

1. Inleiding

Met deze brief informeer ik u over de voortgang van de ICES/KIS-3 (ook bekend als Besluit Subsidies Investerings Kennisinfrastructuur, BSIK) programma's en reageer ik, mede namens de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van Financiën, van Infrastructuur en Milieu en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, op de conclusies en aanbevelingen van de Commissie van Wijzen Kennis en Innovatie in haar advies in het kader van deze voortgangsrapportage.

In het kader van de ICES/KIS-3 impuls (2004-2012) heeft het kabinet aan 37 kennisconsortia een totale subsidie van € 800 mln. toegezegd. Deze subsidiemiddelen zijn afkomstig uit het Fonds Economische Structuurversterking. Doelstelling van de ICES/KIS-3 programma's is om op maatschappelijk relevante terreinen kwalitatief hoogwaardige kennis te ontwikkelen, te bundelen en uit te bouwen om op die manier te komen tot verbeterde en bredere toepassingen. Conform de gebruikelijke monitoringsystematiek voor de ICES/KIS-3 programma's zijn gedurende 2010 door de monitors de monitorgegevens over 2009 verzameld, op basis waarvan de Commissie van Wijzen gesprekken heeft gevoerd met de ICES/KIS-3 consortia die hun programma in 2009 of begin 2010 hebben afgerond. De aldus verzamelde informatie is vervolgens door de Commissie van Wijzen gecondenseerd tot de onderliggende voortgangsrapportage.

2. Eerdere voortgangsrapportages

Sinds de start van de 37 ICES/KIS-3 programma's bent u door mijn voorgangers regelmatig geïnformeerd over de voortgang van deze programma's. De vorige rapportage was bij brief van 1 oktober 2010 (TK, 2010-2011 25017 nr. 64) over de voortgang in 2008. Daarin werd gerapporteerd over de eerste 8 afgeronde ICES/KIS-3-programma's en de voortgang van de overige ICES/KIS-3-programma's.

3. Advies Commissie van Wijzen over de voortgang van de ICES/KIS-3 programma's in 2009

Bij de terugblik over 2009 heeft de Commissie van Wijzen in het bijzonder gekeken naar de projecten die in 2009 of de eerste helft van 2010 hun werkzaamheden hebben afgerond. Voor de overige nog lopende programma's heeft de Commissie van Wijzen een lichte toets op de voortgang gedaan. De Commissie van Wijzen constateert dat alle 29 projecten die in portefeuille waren in 2009 een rapportage hebben gepresenteerd waarvan de meeste van goede kwaliteit waren en waarin een goed beeld wordt gegeven van de voortgang.

Afgeronde projecten

In 2009 en in de eerste helft van 2010 zijn 12 ICES/KIS-3-projecten afgerond: CATO (CO₂ opvang, transport en opslag), Transumo, BRICKS (Basic Research in Informatics for Creating the Knowledge Society), VL-e (Virtual Laboratory-eScience), ICIS (Interactive Collaborative Information Systems), MultimediaN, Leven met Water, Nutrigenomics, MIIHD (Molecular Imaging of Ischemic Heart Disease), Cyttron, Stem Cells in Development and Disease en Neuro-Bsik Mouse Phenomics.

Met al deze consortia heeft de Commissie van Wijzen een eindgesprek gevoerd over de zaken die tot stand zijn gebracht, de leerpunten die daaruit getrokken kunnen worden en de wijze waarop de resultaten verankerd zijn. De Commissie van Wijzen heeft zich daarbij laten leiden door de ICES/KIS-3-doelstellingen: excellente vernieuwende (vraaggeïnspireerde) wetenschap, leidend tot een duurzame versterking van de kennisinfrastructuur, potentiële economische en/of maatschappelijke waardecreatie en blijvende verkleining van de kloof tussen kennisinfrastructuur en bedrijven en/of maatschappelijke instellingen.

Op grond van de eindrapportages en de gevoerde eindgesprekken komt de Commissie van Wijzen op dit moment voor alle 12 projecten tot de conclusie dat ze, afgezet tegen de doelstellingen, 'voldoende' tot 'uitstekend' geslaagd zijn. Omdat de Commissie van Wijzen op dit moment nog geen volledig beeld heeft over 37 projecten, geeft ze in dit advies nog geen rangschikking in categorieën.

Nog lopende projecten

Er zijn 17 ICES/KIS-3-projecten die nog lopen of waarvan de afronding gaande is. Het gaat om de projecten We@sea, Ecogenomics, NGInfra, TransForum Agro en Groen, B-Basic (Bio-BASed Sustainable Industrial Chemistry), Kennisnetwerk Systeem Innovaties, Embedded Systems Institute, LOFAR (LOW Frequency ARray), Klimaat voor Ruimte, Delft Cluster, NanoNed, MicroNed, Celiac Disease Consortium, Virgo, BioRange, TREND (Trauma Related Neuronal Dysfunction) en DPTE (Dutch Program for Tissue Engineering).

De Commissie van Wijzen constateert dat voor de meeste van deze nog lopende projecten geldt dat ze goed onderweg zijn om de doelstellingen te realiseren. Veel projecten bevinden zich aan het eind van hun looptijd en maken inmiddels serieus werk van valorisatie en verankering van de resultaten.

De Commissie van Wijzen heeft daarbij de volgende opmerkingen:

- De Commissie van Wijzen adviseert de departementale penvoerders van de ICES/KIS-3-programma's TransForum Agro en Groen, NGInfra en Celiac Disease Consortium actie te ondernemen omdat deze consortia gedateerd, onjuist of onvolledig cijfermateriaal opgeleverd hebben.
- Voor alle consortia geldt volgens de Commissie van Wijzen dat in de eindfase van het project blijvende aandacht nodig is voor valorisatie en verankering van de resultaten. De Commissie van Wijzen constateert dat er nog steeds consortia zijn die verankering (hadden) willen realiseren door de nieuwe middelen in de FES-500-ronde van voorjaar 2009. Reeds bij eerdere rapportages en gesprekken met de consortia heeft de Commissie van Wijzen erop gehamerd dat verankering gerealiseerd dient te worden met de via de ICES/KIS-3-impuls beschikbaar gestelde middelen. De Commissie van Wijzen benadrukt dit nogmaals met klem en adviseert de departementale penvoerders hier bij de uitvoering van de laatste jaren op toe te zien.
- Veel voortgangsrapportages focussen op kwantitatieve informatie: het aantal artikelen, promoties, nieuwe bedrijven etc. De Commissie van Wijzen vindt het van groot belang dat in het eindverslag en in komende voortgangsrapportages ook nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan wat de projecten in concrete, inhoudelijke, zin hebben opgeleverd en wat dit bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen van de projecten. Ook de gerealiseerde economische en maatschappelijke impact zijn hierbij van belang. Daarnaast adviseert de Commissie van Wijzen dat gerapporteerd wordt over de bijdrage van de projecten aan de realisatie van de doelstellingen van de ICES/KIS-3-impuls in zijn totaliteit d.w.z. het tot stand brengen van kwalitatief hoogwaardige netwerken in de kennisinfrastructuur en het identificeren en stimuleren van innovatieve onderzoeksgebieden.

4. Kabinetsreactie

Instemmen met conclusies ten aanzien van de afgeronde projecten

Namens het kabinet stel ik op basis van het rapport van de Commissie van Wijzen vast dat alle projecten, afgezet tegen de doelstellingen, 'voldoende' tot 'uitstekend' geslaagd zijn. Hierbij hebben ook de projecten die niet positief zijn beoordeeld in de mid-term evaluatie van 2008 alsnog een deel van de doelstellingen gerealiseerd. Het advies van de Commissie van Wijzen ten aanzien van het belang van het verankeren van de resultaten van de opgedane kennis wordt door het kabinet onderschreven. Daarbij merkt het kabinet op dat hieraan door de afgeronde ICES/KIS-3 projecten op meerdere wijzen invulling wordt gegeven, bijvoorbeeld middels vervolgonderzoeksprojecten, start-up bedrijven, websites, post-academische cursussen, hoogleraar-aanstellingen, doorstromen van onderzoekers naar de industrie en absorptie van de resultaten door industriële R&D afdelingen. Aan de betrokken ministers wordt gevraagd hier op toe te blijven zien.

Instemmen met de conclusies en aanbevelingen ten aanzien van de nog lopende projecten

Het kabinet stemt in met de aanbevelingen van de Commissie van Wijzen ten aanzien van de nog lopende projecten of projecten waarvan de afronding gaande is.

Het pleidooi van de Commissie van Wijzen om blijvende aandacht te geven aan de valorisatie en verankering van de resultaten wordt onderschreven. Verankering en valorisatie is, zeker in deze laatste fase van de ICES/KIS-3 impuls, van groot belang. De ontwikkelde kennis in de nog lopende projecten wordt gevaloriseerd in zowel het publieke als het private domein, de balans tussen beide domeinen is voor elk van de projecten verschillend. Aan de verantwoordelijke ministers zal worden gevraagd op verankering en valorisatie toe te blijven zien.

Ten aanzien van de verdere monitoring en eindrapportage van de Commissie van Wijzen over de ICES/KIS-3 impuls is het van belang dat de drie genoemde consortia gehoor geven aan de aanbevelingen en het verzoek van de Commissie van Wijzen om ten behoeve van de beoordeelbaarheid meer aandacht te besteden aan de financiële administratie. Voor alle nog lopende projecten is het van belang dat de projecten aangeven wat zij in concrete, inhoudelijke zin hebben opgeleverd en hoe dit heeft bijgedragen aan de doelstellingen van de projecten. Het kabinet zal dit via de departementen aan de ICES/KIS-3 consortia communiceren.

Tenslotte deel ik u mede dat de Commissie van Wijzen eind 2011 een laatste advies over de ICES/KIS-3-impuls zal uitbrengen. Dit advies zal betrekking hebben op de 11 ICES/KIS-3-programma's die in de tweede helft van 2010 zijn afgerond en de 6 ICES/KIS-3-programma's die doorlopen tot eind 2011 of later. Voor deze 6 programma's zal de Commissie van Wijzen haar bevindingen vaststellen op basis van een voorlopige eindrapportage en een eindgesprek. Het advies zal de deeladviezen bevatten voor alle 37 ICES/KIS-3-programma's (inclusief de 20 deeladviezen die de Commissie van Wijzen met haar eerdere adviezen publiceerde) en zal daarnaast terugblikken op de totale ICES/KIS-3 impuls. Ik zal u hierover in het voorjaar van 2012 informeren.

(w.g.) drs. M.J.M. Verhagen
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie